

Юридична відповідальність судді: теоретико-прикладне дослідження. Монографія

Монографія присвячена актуальній для правової науки та юридичної практики проблемі – юридичній відповідальності судді. У ній досліджуються правова природа, сутнісні ознаки і структура цього інституту, а також аналізуються процедурні аспекти застосування заходів юридичної відповідальності до суддів з точки зору таких фундаментальних правових принципів, як верховенство права, справедливість, належне судочинство й незалежність судової влади. Особливий акцент робиться на визначенні видів, функцій і принципів інституту юридичної відповідальності судді, а також на його відмежуванні від суміжних правових категорій. Сформульовано науково обґрунтовані висновки і пропозиції з удосконалення чинного законодавства, яке впорядковує процедуру й підстави відповідальності судді.

Для наукових і практичних працівників, аспірантів, студентів юридичних вищих навчальних закладів і факультетів.

ЗМІСТ

Перелік умовних позначень	8
Передмова	9
Розділ 1. Інститут юридичної відповідальності судді: концептуальний аналіз	16
1.1. Соціальна відповідальність як передумова юридичної відповідальності судді	16
1.1.1. Соціальна відповідальність судді як передумова легітимності судової влади	16
1.1.2. Юридична відповідальність судді як складник інституту юридичної відповідальності	37
1.1.3. Суддівська етика як різновид корпоративної етики в аспекті інституту юридичної відповідальності судді	44
1.2. Становлення й розвиток інституту юридичної відповідальності судді	50
1.2.1. Генезис ідеї взаємної відповідальності держави перед суспільством	50
1.2.2. Витоки становлення інституту юридичної відповідальності судді: від Середньовіччя до Нового часу	53
1.2.3. Судова реформа середини XIX ст. і засади відповідальності судді	68
1.2.4. Відповідальність народного судді у Радянській державі	73
1.2.5. Розвиток законодавства про відповідальність судді в незалежній Україні	79
1.3. Інститут юридичної відповідальності судді: загальна характеристика й відмежування від суміжних категорій	85
1.3.1. Юридична відповідальність судді як цілісний правовий інститут	85
1.3.2. Критерії відмежування інституту юридичної відповідальності судді від суміжних категорій за чинним законодавством про судоустрій	90
1.3.3. Судді та інститут процесуальної відповідальності	99
1.3.4. Проблема колегіальної відповідальності суддів	102
1.4. Види юридичної відповідальності судді	105
1.4.1. Конституційна відповідальність	106
1.4.2. Кримінальна відповідальність	109

1.4.3. Адміністративна відповідальність	117
1.4.4. Цивільна відповідальність	123
1.4.5. Дисциплінарна відповідальність	133
1.4.6. Співвідношення видів юридичної відповідальності судді.....	136
1.5. Притягнення суддів до юридичної відповідальності: міжнародні стандарти і зарубіжний досвід.....	143
1.5.1. Міжнародно-правова регламентація правил суддівської етики і стандартів відповідальності суддів	143
1.5.2. Загальні засади визначення правового статусу судді на конституційному рівні	150
1.5.3. Питання статусу суддів за Конституцією України.....	156
Розділ 2. Система юридичної відповідальності судді	158
2.1. Суддя як суб'єкт юридичної відповідальності.....	158
2.1.1. Професійний суддя як суб'єкт юридичної відповідальності.....	160
2.1.2. Судді, які займають адміністративні посади в судах, як суб'єкти юридичної відповідальності.....	173
2.1.3. Судді Конституційного Суду України як суб'єкти юридичної відповідальності.....	179
2.1.4. Судді, які входять до складу органів суддівського співтовариства, як суб'єкти юридичної відповідальності.....	188
2.2. Фундаментальне право людини на справедливий суд як об'єкт юридичної відповідальності судді	192
2.2.1. Об'єкт юридичної відповідальності судді: змістовна характеристика	192
2.2.2. Функції інституту юридичної відповідальності судді	202
2.3. Нормативні і процесуальні підстави юридичної відповідальності судді	206
2.3.1. Теоретичні аспекти підстави юридичної відповідальності судді	206
2.3.2. Підстави відповідальності судді: зарубіжний досвід	213
2.3.3. Підстави притягнення судді до дисциплінарної відповідальності: законодавчі приписи і практика їх застосування	218
2.4. Вина як суб'єктивна сторона відповідальності судді	248
2.4.1. Категорія вини у науковій юридичній літературі: доктринальний аналіз.....	248
2.4.2. Внутрішнє переконання судді й проблема визначення його вини при вчиненні правопорушення	250

2.4.3. Питання співвідношення процесуальної незалежності судді й суддівського розсуду при відправленні правосуддя. Судова помилка як обставина, що виключає відповідальність судді.....	260
2.4.4. Відповідальність судді за постановлення завідомо неправосудного судового рішення.....	273
2.5. Заходи юридичної відповідальності судді.....	278
2.5.1. Правова природа заходів юридичної відповідальності, які застосовуються до судді.....	278
2.5.2. Дисциплінарні заходи, що накладаються на суддів: зарубіжний досвід.....	285
2.5.3. Наслідки застосування заходів юридичної відповідальності до суддів.....	289
2.5.4. Застосування заходів юридичної відповідальності до суддів: проблемні аспекти.....	294

Розділ 3. Процедури притягнення суддів до юридичної відповідальності299

3.1. Органи, які здійснюють притягнення суддів до відповідальності: система й повноваження.....	299
3.1.1. Правова природа органів дисциплінарної влади.....	299
3.1.2. Органи, що здійснюють притягнення суддів до відповідальності: світовий досвід.....	301
3.1.3. Проблема визначення складу органів дисциплінарної влади.....	306
3.1.4. Питання вдосконалення організації роботи органів, які притягають суддів до дисциплінарної відповідальності.....	310
3.1.5. Роль вищих органів державної влади у притягненні суддів до юридичної відповідальності.....	315
3.2. Процедури притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності: види і змістовна характеристика.....	317
3.2.1. Міжнародні стандарти дисциплінарного провадження.....	317
3.2.2. Ініціювання дисциплінарного провадження стосовно судді.....	319
3.2.3. Конфіденційність і публічність як засади дисциплінарного провадження стосовно суддів.....	324
3.2.4. Методи розслідування протиправних діянь суддів, учинених ними у зв'язку з виконанням службових повноважень, і відкриття провадження по справі.....	327
3.2.5. Змагальність процедури дисциплінарного провадження стосовно судді.....	330
3.2.6. Розумні строки у дисциплінарному провадженні.....	336
3.2.7. Ухвалення рішення про дисциплінарну відповідальність судді.....	338

3.2.8. Роль дисциплінарних інспекторів у провадженні щодо дисциплінарної відповідальності судді.....	341
3.2.9. Роль голови суду у дисциплінарному провадженні стосовно судді.....	343
3.3. Гарантії забезпечення справедливості, неупередженості й об'єктивності розгляду питань про притягнення суддів до відповідальності.....	351
3.3.1. Гарантії незалежності суддів при застосуванні до них заходів відповідальності: міжнародні стандарти.....	351
3.3.2. Реалізація дисциплінарних повноважень Вищої ради юстиції і процесуальна незалежність суддів.....	353
3.3.3. Перегляд судових рішень вищими судовими інстанціями й відповідальність судді.....	355
3.3.4. Строки давності звільнення судді за порушення присяги як гарантія належного судочинства.....	360
3.3.5. Процедура оскарження актів ВРЮ і ВККС України як гарантія прав суддів при притягненні їх до юридичної відповідальності.....	363
3.4. Баланс між вимогою відповідальності суддів і гарантією їх незалежності як елемент принципу верховенства права.....	371
3.4.1. Верховенство права як невід'ємна характеристика правової держави в аспекті притягнення судді до юридичної відповідальності.....	371
3.4.2. Суддівські імунітети: сутність і зміст.....	377
3.4.3. Процедурні аспекти притягнення судді до кримінальної відповідальності.....	383
3.4.4. Процедурні особливості притягнення суддів до адміністративної відповідальності.....	392
3.5. Люстрація як спеціальна процедура притягнення судді до відповідальності.....	395
3.5.1. Соціально-правові передумови виникнення ідеї люстрації державного апарату в Україні.....	395
3.5.2. Люстрація: європейські стандарти й міжнародний досвід.....	396
3.5.3. Люстрація суддів або відновлення довіри до судової системи України.....	400
Розділ 4. Проблеми запобігання правопорушенням у суддівському корпусі.....	406
4.1. Заходи запобігання правопорушенням у суддівському корпусі: поняття і види.....	406

4.1.1. Мета і завдання інституту юридичної відповідальності судді ..	406
4.1.2. Проблема запобігання правопорушенням у суддівському корпусі	407
4.1.3. Інститут першого призначення суддів і запобігання правопорушенням у суддівському корпусі	411
4.1.4. Інститут кваліфікаційної атестації суддів у системі запобігання правопорушенням серед них	413
4.1.5. Методична допомога судді й запобігання правопорушенням у суддівському корпусі	417
4.1.6. Перевірка стану організації роботи суду й запобігання правопорушенням у суддівському корпусі	421
4.1.7. Спеціальна перевірка й запобігання правопорушенням у суддівському корпусі	423
4.1.8. Запобігання корупційним правопорушенням у суддівському корпусі.....	427
4.2. Проблема забезпечення процесуальної незалежності суддів і запобігання правопорушенням у суддівському корпусі.....	435
4.2.1. Чинники неправового впливу на суддю та шляхи їх усунення....	435
4.2.2. Правовий захист судді при відправленні правосуддя.....	448
4.3. Заходи матеріально-правового забезпечення суддів і запобігання правопорушенням у суддівському корпусі	452
4.3.1. Незалежне фінансове забезпечення судді.....	452
4.3.2. Відставка судді	459
Висновки	473
Додаток 1. Основні напрямки вдосконалення законодавства, що регламентує інститут юридичної відповідальності судді	490
Додаток 2. Аналіз рішення Європейського суду з прав людини у справі «О. Волков проти України» від 9 січня 2013 р.....	508
Список використаних джерел	516

[Перейти на сайт →](#)